

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2000-2001

3 juli 2001

VOORSTEL VAN DECREET

– van mevrouw **Wivina Demeester-De Meyer** en de heren **Johan De Roo** en **Carl Decaluwe c.s.** –

**houdende wijziging van het decreet van 31 juli 1990 tot instelling
van het Vlaams Gemeentefonds en tot regeling van een bijzondere dotatie
voor sommige gemeenten van het Vlaamse Gewest, wat de bestemming van de opbrengst
van de onroerende voorheffing van het Vlaamse Gewest betreft**

TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

Meer en meer komen de gemeentelijke financiën, als gevolg van de doorschuifoperaties van de federale en de Vlaamse regering, onder druk te staan. Concreet worden steden en gemeenten geconfronteerd met een combinatie van minderontvangsten en meeruitgaven die alles samen de gemeentelijke financiën zeer negatief beïnvloeden. Langs de kant van de minderontvangsten kan verwezen worden naar de gevolgen van de belastingverlaging van de federale regering. Om hun inkomsten op peil te houden zullen de gemeenten niet anders kunnen dan hun aanslagvoeten te verhogen. Daarnaast worden de gemeenten geconfronteerd met een vermindering van de dividenden afkomstig van de activiteiten in de energiesector. Voor veel gemeenten zijn die dividenden een zeer belangrijke inkomstenbron. Los van de discussie over het aspect zelf van de liberalisering van de energiesector, kunnen we niet om de vaststelling heen dat een dergelijke vermindering voor de gemeenten een financiële aderlating dreigt te worden.

Langs de andere kant worden gemeenten geconfronteerd met een hele resem van maatregelen die de nodige uitgaven met zich zullen meebrengen. Denken we daarbij onder meer aan de politiehervorming, de verhoging van de participatie in de energie-intercommunales, de vereiste inspanningen op het vlak van de waterzuivering, de invulling van de sectorale akkoorden voor het personeel van de lokale besturen en dergelijke. De lijst is inderdaad lang.

Een extra moeilijkheid daarbij is dat niet op al deze aspecten exacte bedragen te kleven zijn, zodat het voor de lokale besturen praktisch onmogelijk wordt een duidelijke meerjarenplanning voor te leggen. Alles samen gaat het om een factuur van om en bij de 20 miljard frank. De Vlaamse Vereniging van Steden en Gemeenten (VVSG) verwacht dat de omvang van de meeruitgaven of minderontvangsten voor de gemeenten ongeveer de helft zal bedragen van het totale bedrag dat de gemeenten ofwel uit de aanvullende personenbelasting ofwel uit de onroerende voorheffing halen. Men moet dan ook geen helderziende zijn om te beseffen dat de dreiging van een algemene stijging van de lokale fiscale druk onvermijdelijk dreigt te worden, in die mate dat het tarief van de aanvullende personenbelasting of van de onroerende voorheffing ongeveer zal moeten verdubbelen, willen de gemeenten het financiële hoofd boven water houden.

Uit een enquête die de VVSG hieromtrent organiseerde bleek dat een vierde van de gemeenten overweegt om de belastingen te verhogen, teneinde aan de gestelde uitdagingen het hoofd te kunnen bieden. De VVSG staat overigens niet alleen met haar bezorgdheid : ook op de studiedag die Dexia op 13 maart organiseerde in Antwerpen kwam dit naar boven. Hierbij werd een simulatie voorgesteld wat betreft de situatie van de gemeentefinanciën in 2006. Daar kwam men tot onthutsende resultaten. Dexia verwacht inderdaad dat het algemeen resultaat dat bij de begroting van 2000 voor alle gemeenten nog 13 miljard frank bedroeg in 2006 zal evolueren tot -57 miljard frank. Dat wil zeggen dat de toestand van de gemeentelijke financiën op zes jaar tijd, zegge en schrijve één gemeentelijke legislatuur, met niet minder dan 70 miljard frank zal verslechteren.

Dringende maatregelen zijn dan ook absoluut noodzakelijk. Zij moeten de eventuele financiële weerslag voor de lokale besturen compenseren door het ter beschikking stellen van voldoende financiële middelen. Op dit vlak verwachten wij dat de Vlaamse regering niet alleen werk maakt van een hervorming van het Gemeentefonds, het Investeringsfonds en het Sociaal Impulsfonds, maar dat er grondig werk wordt gemaakt van een nieuwe financiering van de lokale besturen.

Het blijkt inderdaad dat, waar in 1980 de bijdrage uit het Gemeentefonds en de lokale fiscaliteit in dezelfde mate een rol speelden in de financiering van de werking van de gemeenten, dat ondertussen drastisch is gewijzigd. Momenteel bedraagt de bijdrage uit het Gemeentefonds nog slechts de helft van de lokale fiscaliteit. Hetzelfde doet zich op andere terreinen voor : zo bijvoorbeeld op het vlak van de betoelaging voor de gesco's die op hetzelfde forfaitaire peil blijft, terwijl de kosten voor de tewerkstelling van deze personeelsleden in de loop van de jaren aanzienlijk zijn toegenomen.

De evolutie in de laatste jaren is zorgwekkend : de begrotingen worden deficitair en de rekeningen vertonen bijna geen overschot meer op het eigen dienstjaar. Een opmerkelijk gegeven is dat het groeiritme van de ontvangsten in de laatste vier jaar een stuk lager ligt dan in de jaren voordien (de uitzonderlijke ontvangsten als gevolg van Dexia buiten beschouwing gelaten). De gemeenten kennen dus nu reeds een gespannen financiële situatie, die nog weinig ruimte biedt voor nieuwe initiatieven.

Vanaf het ogenblik dat men nog meer geconfronteerd wordt met extra uitgaven en/of minderont-

vangsten gaan er in verschillende gemeenten ernstige moeilijkheden rijzen.

We stellen vast dat de reële evolutie van de Gemeentefondsbijdrage geen gelijke tred houdt met het stijgende takenpakket van de gemeenten. In 1990 was de bijdrage uit het Gemeentefonds nog goed voor 19,7 % van de gewone ontvangsten eigen dienstjaar ; in 1998 was dat reeds gezakt tot 19,1 %. De VVSG drukt erop dat de basisfinanciering van de gemeenten aan een inhaalbeweging toe is. Teneinde die basisfinanciering snel op te trekken, en bijgevolg de lokale besturen de nodige financiële ademruimte te geven, wordt hier voorgesteld om de opbrengst van de onroerende voorheffing toe te voegen aan het Gemeentefonds. Dit zou betekenen dat het Gemeentefonds met 4 miljard frank extra zou toenemen (de opbrengst in 2001 van de onroerende voorheffing in Vlaanderen wordt geraamd op 4.483,5 miljoen frank).

Wivina DEMEESTER – DE MEYER

Johan DE ROO

Carl DECALUWE

VOORSTEL VAN DECREET

Artikel 1

Dit decreet regelt een gewestaangelegenheid.

Artikel 2

In het decreet van 31 juli 1990 tot instelling van het Vlaams Gemeentefonds en tot regeling van een bijzondere dotatie voor sommige gemeenten van het Vlaamse Gewest, gewijzigd bij de decreten van 21 december 1994, 14 mei 1996 en 22 december 1999, wordt een nieuw artikel 3bis ingevoegd, dat luidt als volgt :

" Artikel 3bis

De dotatie bedoeld in artikel 3 wordt vanaf het begrotingsjaar 2002 verhoogd met de opbrengst van de voor het Vlaamse Gewest geïnde onroerende voorheffing."

Wivina DEMEESTER – DE MEYER

Johan DE ROO

Carl DECALUWE

Veerle HEEREN

Mark VAN DER POORTEN
